

Fizyoterapi ve Rehabilitasyonda Klinik Karar Verme Kanıta Dayalı Pratik Yaklaşım

Editörler

Doç. Dr. Cihan Caner AKSOY

Doç. Dr. İsmail SARAÇOĞLU

Hipokrat
Yayıncılık

© 2025 FİZİYOTERAPİ VE REHABİLİTASYONDA KLİNİK KARAR VERME
Kanıta Dayalı Pratik Yaklaşım

ISBN: 978-625-6169-47-0

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editörler

Doç. Dr. Cihan Caner AKSOY

Doç. Dr. İsmail SARAÇOĞLU

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/Ankara

Tel: 0312 395 85 71 • Sertifika No: 47479

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

En deęerlilerimiz Melih Mete, İpek ve Mert'e ithafen...

Önsöz

Fizyoterapi ve rehabilitasyon, günümüzde yalnızca bireylerin hareket yeteneklerini geliştirmeyi değil, aynı zamanda yaşam kalitesini artırmayı ve toplumsal sağlığı desteklemeyi amaçlayan bir bilim dalı haline gelmiştir. Klinik karar verme süreci ise bu disiplinin merkezinde yer almakta, fizyoterapistlerin bilgi, beceri ve deneyimlerini sistematik biçimde kullanmalarını zorunlu kılmaktadır.

Bu kitap, “Fizyoterapi ve Rehabilitasyonda Klinik Karar Verme” başlığı altında, iki ana bölümden oluşacak şekilde hazırlanmıştır. Bölüm 1, klinik karar vermenin kuramsal temellerini; kanıta dayalı fizyoterapi, problem çözme süreçleri, sistematik literatür taramaları ve ölçme-değerlendirme yaklaşımlarıyla ele almaktadır. Bu kısım, okuyucuya karar verme sürecinde gerekli bilimsel altyapıyı sunmayı amaçlamaktadır. Bölüm 2 ise gerçek klinik vakalar üzerinden karar verme süreçlerini somutlaştırmaktadır. Bu kitapta yer alan 12 vaka, fizyoterapi ve rehabilitasyonun farklı alt alanlarını kapsayacak şekilde seçilmiştir. Karpal tünel sendromundan omuz impingement sendromuna, ön çapraz bağ (ÖÇB) yaralanmalarından aşıl tendinopatisine, inme, multiple skleroz ve Parkinson gibi nörolojik hastalıklardan kadın sağlığında fizyoterapi, pediatrik, kardiyak ve pulmoner rehabilitasyon alanlarına kadar geniş bir yelpazede klinik örnekler sunulmaktadır.

Her vaka, hastanın değerlendirilmesinden tedavi planının oluşturulmasına, uygulanan fizyoterapi ve rehabilitasyon yaklaşımlarından, tedavi sonuçlarına kadar sistematik bir klinik karar verme yaklaşımıyla işlenmiştir. Bu yönüyle kitap, hem öğrenciler hem de klinisyenler için günlük uygulamalarda yol gösterici bir kaynak olmayı hedeflemektedir. Ayrıca, bu eser fizyoterapide klinik problem çözme ve fizyoterapide klinik karar verme gibi derslerde ek kaynak olarak kullanılabilir nitelikte hazırlanmıştır. Böylece, hem lisans hem de lisansüstü eğitimde öğrenme sürecini destekleyerek vaka temelli yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmektedir.

Editörler olarak amacımız, fizyoterapi ve rehabilitasyon alanında kanıta dayalı yaklaşımı güçlendirmek, klinisyenlerin karar verme süreçlerini geliştirmek ve vaka temelli yaşam boyu öğrenme kültürünü desteklemektir. Bu eserin, klinik pratikte karşılaşılan zorlukların aşılmasına katkı sağlayacağına ve eğitim alanında önemli bir başvuru kaynağı olacağına inanıyoruz.

Kitabın hazırlanmasında emeği geçen değerli yazarlarımıza, katkılarıyla bu çalışmayı zenginleştiren meslektaşlarımıza ve bizi destekleyen tüm akademik paydaşlarımıza teşekkür ederiz.

Editörler

Doç. Dr. Cihan Caner AKSOY

Doç. Dr. İsmail SARAÇOĞLU

Katkıda Bulunanlar

Editörler

Cihan Caner AKSOY, Doç. Dr.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

İsmail SARAÇOĞLU, Doç. Dr.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Yazarlar

Aylin Aydoğdu DELİBAY, Arş. Gör.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Cihad ÖDEMiŞ, Arş. Gör.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Cihan Caner AKSOY, Doç. Dr.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Çimen ÖLÇAY DEMİR, Arş. Gör.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Eda Özge OKUR, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü

Emrah AFŞAR, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü

Gamze KURT, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü

Hümeyra KİLOATAR, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

İbrahim Yavuz TATLI, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü

İsmail OKUR, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

İsmail SARAÇOĞLU, Doç. Dr.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Lütfiye AKKURT, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Meltem İŞINTAŞ, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Nisa TÜRÜTGEN, Arş. Gör.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Selda OĞUZ GÖKÇEN, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Simge DÖNMEZ, Arş. Gör.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Tansel KOYUNOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Vedat KURT, Dr. Öğr. Üyesi

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

Zeynel TEPE, Arş. Gör.

Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

İçindekiler

KISIM I KLİNİK KARAR VERMENİN TEMELLERİ

Bölüm 1

Kanıtı Dayalı Fizyoterapi ve Rehabilitasyon: Ne, Neden, Nasıl?.....3

CİHAN CANER AKSOY • İSMAİL SARAÇOĞLU

Giriş.....	3
Kanıtı Dayalı Uygulama Nedir?	3
Kanıtı Dayalı Uygulamaların Sağlık Profesyonelleri için Genel Anlamı.....	4
Kanıtı Dayalı Fizyoterapi Nedir?.....	4
Tarihsel Gelişim Süreci.....	5
Neden Kanıtı Dayalı Fizyoterapi ve Rehabilitasyon?	5
Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler ve Sınırlılıklar.....	7
Kanıtı Dayalı Uygulamada Güncel Eğilimler ve Gelecek Perspektifleri.....	8

Bölüm 2

Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Süreçleri11

EMRAH AFŞAR • İBRAHİM YAVUZ TATLI

Giriş.....	11
Klinik Problem Çözme.....	12
Klinik Karar Verme	14
Klinik Karar Verme ve Metabeceriler.....	14
Klinik Karar Vermenin Doğası ve Yorum Farklılıklarının Yeterliliği.....	15
Klinik Karar Vermede Hatalar ve Kalite: Bilişsel ve Etkileşimsel Boyutlar	15
Klinik Akıl Yürütmede Etkileşimsel Model ve Problem Alanı.....	16

Bölüm 3**Kanıt Ne Demektir? Kanıta Nasıl Ulaşım: Sistemik Literatür Taraması ...21****İSMAİL OKUR • VEDAT KURT**

Giriş.....	21
Kanıt Nedir?.....	21
Kanıtın Özellikleri ve Sınıflandırılması.....	21
Kanıt Düzeyleri.....	22
Çalışma Türleri.....	22
Kanıta Dayalı Uygulama	23
Kanıta Dayalı Uygulama Adımları.....	24
Kanıta Dayalı Uygulama Süreci	24
Kanıta Dayalı Uygulamada Kullanılan Genel Terminolojiler	25
Kanıta Dayalı Uygulama Soru Örnekleri	25
Kanıtlara Ulaşma Yolları.....	26

Bölüm 4**Ölçme ve Değerlendirmede Kanıta Dayalı Yaklaşım33****EDA ÖZGE OKUR • GAMZE KURT**

Giriş.....	33
Ölçme ve Değerlendirmede Kanıta Dayalı Klinik Araştırmanın Önemi.....	33
Fizyoterapide Kanıta Dayalı Değerlendirmenin Uygulanması.....	34
Ölçme ve Değerlendirmede Doğru Araç Seçimi	35
Klinik Uygulama için Sonuç Ölçümlerini Seçerken Dikkat Edilmesi Gereken Faktörler	36
Fizyoterapide Kanıta Dayalı Değerlendirme Kullanımının Faydaları.....	42
Fizyoterapide Kanıta Dayalı Değerlendirme Kullanımının Limitasyonları	44

Bölüm 5**Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Uygulamalarında Kanıta Dayalı Yaklaşım ..47****MELTEM İŞINTAŞ • TANSEL KOYUNOĞLU**

Giriş.....	47
Kanıta Dayalı Uygulamanın Tanımı ve Bileşenleri.....	47
Kanıta Dayalı Uygulamanın Adımları ve Klinik Soru Oluşturma	49
Fizyoterapide Kanıta Dayalı Uygulama.....	52
Sonuç.....	53

Bölüm 6**Klinik Karar Vermede ICF Bakış Açısı57****İBRAHİM YAVUZ TATLI**

Giriş.....	57
Fizyoterapi ve Rehabilitasyonun Kompleks Yönü.....	58
ICF Bakış Açısı	60
ICF' in Klinik Karar Verme Modeli	61

KISIM II VAKALARLA KLİNİK KARAR VERME

Bölüm 7

Vaka 1: Karpal Tünel Sendromunda Fizyoterapi ve Rehabilitasyon65

EMRAH AFŞAR

Epidemiyoloji	65
Değerlendirme ve Diagnoz	66
Tedavi	72
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	73

Bölüm 8

Vaka 2: Rotator Cuff Yaralanmalarında Fizyoterapi ve Rehabilitasyon77

VEDAT KURT

Epidemiyoloji	78
Değerlendirme ve Diagnoz	79
Tedavi Yaklaşımları	83
Prognoz	84
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	86

Bölüm 9

Vaka 3: ÖÇB Yaralanmalarında Fizyoterapi ve Rehabilitasyon89

TANSEL KOYUNOĞLU

Epidemiyoloji	90
Değerlendirme ve Diagnoz	90
Tedavi Programı	91
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	95

Bölüm 10

Vaka 4: Aşıl Tendinopatisinde Fizyoterapi ve Rehabilitasyon.....97

AYLİN AYDOĞDU DELİBAY • SİMGE DÖNMEZ

Epidemiyoloji	98
Değerlendirme ve Diagnoz	99
Tedavi Programı	101
Prognoz	104
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	105

Bölüm 11

Vaka 5: İnmede Fizyoterapi ve Rehabilitasyon.....109

LÜTFİYE AKKURT

Epidemiyoloji	109
Değerlendirme ve Tanı	110
Tedavi Programı	115
Prognoz	119
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	120

Bölüm 12

Vaka 6: Multiple Sklerozda Fizyoterapi ve Rehabilitasyon125

HÜMEYRA KİLOATAR • NİSA TÜRÜTGEN

Epidemiyoloji	126
Değerlendirme ve Tanı	126
Tedavi	130
Prognoz	132
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	134

Bölüm 13

Vaka 7: Parkinsonda Fizyoterapi ve Rehabilitasyon137

HÜMEYRA KİLOATAR • ÇİMEN ÖLÇAY DEMİR

Epidemiyoloji	138
Değerlendirme ve Tanı	138
Tedavi	141
Prognoz	144
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	145

Bölüm 14

Vaka 8: Pediatrik Fizyoterapi ve Rehabilitasyon147

EDA ÖZGE OKUR

Epidemiyoloji	147
Değerlendirme ve Tanı	148
Tedavi	152
Prognoz	153
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	154

Bölüm 15

Vaka 9: Kadın Sağlığında Fizyoterapi ve Rehabilitasyon157

GAMZE KURT

Epidemiyoloji	157
Değerlendirme ve Tanı	157
Tedavi	161
Prognoz	163
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	164

Bölüm 16

Vaka 10: Kardiyak Fizyoterapi ve Rehabilitasyon167

İSMAİL OKUR

Epidemiyoloji	167
Değerlendirme ve Tanı	168
Tedavi	171
Prognoz	172
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	175

Bölüm 17

Vaka 11: Pulmoner Fizyoterapi ve Rehabilitasyon177

SELDA OĞUZ GÖKÇEN

Epidemiyoloji	177
Değerlendirme ve Tanı	178
Tedavi	182
Prognoz	184
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	189

Bölüm 18

Vaka 12: Pulmoner Fizyoterapi ve Rehabilitasyon191

CİHAD ÖDEMİŞ • ZEYNEL TEPE

Epidemiyoloji	191
Değerlendirme ve Tanı	192
Tedavi	201
Prognoz	204
Klinik Problem Çözme ve Karar Verme Tablosu	205

